

การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
1-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

ORGANIZING SYSTEM FOR ON INTERNAL SUPERVISION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
TEACHERS IN PRIVATE ELEMENTARY SCHOOLS (LEVEL1-6) UNDER THE OFFICE OF BANGKOK
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

นงเยาว์ สังข์มาลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ และเพื่อสารนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายใน จำแนกตามเพศ ตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียน เอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๕ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบคู่ ด้วยวิธีเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 3.87$) และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ($\bar{X} = 3.60$) การเปรียบเทียบการจัดระบบการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน เอกชน พบว่า เพศ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน สำหรับประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ สสำรวจสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน เพื่อค้นหาความ ต้องการของบุคลากร อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรประชุมบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแผนการนิเทศให้สอดคล้อง กับความต้องการของบุคลากร กำหนดเครื่องมือในการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามแผนที่กำหนด ไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน และชี้แจงผลการนิเทศให้ครูผู้สอนรับทราบเป็นขบวนการ

Abstract

The purposes of this research were to study organizing system for an internal supervision of school administrators and teachers in private elementary schools (level 1-6) under the Office of Bangkok Educational Service Area 1, and compare organizing system for internal supervision of school administrators and teachers in those schools, separated by gender, position, education, and experience. The samples were 265 school administrators and teachers in private elementary schools under the Office of Bangkok Educational Service Area 1. The questionnaire used as an instrument which has a reliability of .985 for use. The statistics composed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Schaeffer's method.

The results of this research were as follows: the total of organizing system for internal supervision in private schools was at a high level ($\bar{X} = 3.86$), if consideration each item were at a high level, arranged by the mean were as follows: supervision planning ($\bar{X} = 3.97$), supervision performing ($\bar{X} = 3.92$), supervision evaluation ($\bar{X} = 3.91$), status study problem and need ($\bar{X} = 3.87$), and build media and supervision instrument ($\bar{X} = 3.60$). The organizing system for internal supervision of school administrators and teachers in private schools compared find the different gender, position, and education had not different opinion in organizing system for internal supervision in private schools, and different experience had different opinion in every item organizing system for internal supervision in private schools at .01 significant statistics.

The ways for adjust and solve in organizing system for internal supervision in private elementary schools were always survey the actual status of school for searching needs of personnel, meeting personal for exchange the opinion and supervision plan, instrument specify, always observe internal supervision in school, and follow the school planning, and inform the result of supervision to individual teachers.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาภายใต้กรอบนโยบายของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น จะพบว่ากระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักการสำคัญ คือ ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น จะเกิดพลังการพัฒนาจากระดับฐานล่างที่สำคัญ นั่นคือ เกิดจากการพัฒนาโดยโรงเรียน/สถานศึกษา ในทุกระดับของการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของโรงเรียน/สถานศึกษา จะประกอบด้วยปัจจัยที่หลากหลาย องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นกลไกของการชี้้นำให้ความช่วยเหลือ ควบคุม กำกับ ติดตาม ให้การปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียนก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรศักดิ์ ปาณ45: 26)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการและฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลดี และมีคุณภาพตามความมุ่งหมายที่จัดไว้จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการ และดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนนั้นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษา นำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดการศึกษามีคุณภาพแก่ผู้เรียนโดยตรง โรงเรียนจึงต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในเป้าหมายดังกล่าว การที่โรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ และระบบการนิเทศการศึกษาเป็นสำคัญ

การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างศักยภาพของครู ให้มีความพร้อม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ประสานความสัมพันธ์กันระหว่างระบบบริหารและการจัดการเรียนการสอน การนิเทศเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือร่วมกันแก้ปัญหา ปรึกษาหารือถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อที่จะช่วยให้ผู้จัดนิเทศได้เรียนรู้และเข้าใจในการปฏิบัติงานชัดเจนยิ่งขึ้น มีความอบอุ่น มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งนี้ การนิเทศภายในจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ส่วนผู้บริหารต้องใช้กระบวนการนิเทศเข้ามาช่วยอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง พฤติกรรมนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป การที่จะใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นย่อมส่งผลให้ครูผู้สอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการดำเนินการนิเทศภายในที่ผ่านมามักจะให้ความสำคัญและดำเนินการในสถานศึกษาของรัฐบาลมาก จนอาจจะทำให้ลืมที่จะส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติงานในกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีหน้าที่ดูแลสนับสนุนและส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน เห็นว่าควรจะรับรู้และรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ที่จะให้โรงเรียนได้รับความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรแม่บท ทำการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน ศึกษาความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น จัดทำแผนการสอน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนการเรียนรู้ วัดผลประเมินผลและสอนซ่อมเสริม การที่จะให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศภายในซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงสภาพการจักระบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 46 ว่ามีการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการการจักระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ตามขอบข่ายงาน 5 ด้าน ซึ่งผลการวิจัยค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและ/หรือปรับปรุงการจักระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 46 ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในจำแนกตามปี จัฒยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในจำแนกตาม เพศ ตำแหน่งปี จัฒย การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตามปี จัฒยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในจำแนกตามปี จัฒยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในจำแนกตามเพศ ตำแหน่งปี จัฒย การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตามปี จัฒยส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 265 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 72.80 เป็นครูผู้สอน จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 80.40 และมีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 67.90
2. การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.86$, $SD = .60$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = .63$) ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ($\bar{X} = 3.92$, $SD = .70$) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{X} = 3.91$, $SD = .69$) ด้านการศึกษาสภาพปี จัฒย และความต้องการ $\bar{X} = 3.87$, $SD = .65$) และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ($\bar{X} = 3.60$, $SD = .69$)
3. การเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
การเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนที่มีเพศ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ไม่แตกต่างกัน สำหรับประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1
4. แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้
ด้านการดำเนินงานและความต้องการ ได้แก่ ควรดำเนินการสำรวจสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน เพื่อค้นหาความต้องการของบุคลากร อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และประชุมครูเพื่อกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน
ด้านการวางแผนการนิเทศ ได้แก่ ควรประชุมบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน มีการเตรียมการนิเทศให้พร้อมทั้งในด้านกิจกรรมการนิเทศ สื่อและอุปกรณ์ และงบประมาณ กำหนดตารางการนิเทศให้ชัดเจน และแจ้งให้ครูทราบก่อนการนิเทศทุกครั้ง

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ได้แก่ ควรกำหนดเครื่องมือในการนิเทศที่หลากหลาย และทันสมัย สื่อในการนิเทศควรมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงทั้งในระดับชั้นและรายวิชา และควรจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อการนิเทศ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ได้แก่ ควรปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน การนิเทศควรตรงตามกำหนดการและมีความต่อเนื่อง

ด้านการประเมินผลการนิเทศ ได้แก่ ควรชี้แจงผลการนิเทศให้ผู้สอนรับทราบเป็นรายบุคคล และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการและด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาครูให้เข้าใจแนวทางและวิธีการจัดการศึกษา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รู้จักพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตติกาล วัชระชาติ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน พบว่าระดับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่ง เพียงใจ แจ่มเงิน (2546: 5) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประสานสัมพันธ์ให้เกิดความร่วมมือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันและเพื่อสร้างขวัญกำลังใจโดยการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน ซึ่งการนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือ แนะนำ ช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศกับครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนด้วยตนเอง สอดคล้องกับ เมธี ฮังกู ๒544: 10) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิผลในด้านการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้ครูรู้จักช่วยเหลือตนเองและมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนให้ความสำคัญกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จึงมีการศึกษา สืบหา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อหาวิธีการจัดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้น ในการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนมีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การตรวจสอบสภาพปัญหาและความต้องการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ดำเนินการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งจากข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า โรงเรียนเอกชนมีการวิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งระบบ มีการดำเนินงานสูงเป็นอันดับแรก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ต้องการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

สอดคล้องกับที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535: 12) ที่ได้กล่าวว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เป็นขั้น ขั้นตอนแรกของการดำเนินงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลไปประกอบการวางแผน โดยสิ่งแรกที่ต้องทำ คือ ตรวจสอบสภาพปัจจุบันทั้งภายในและภายนอก เช่น อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ จำนวนครู จำนวนนักเรียน ศักยภาพของครู กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร ความต้องการของครูในโรงเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้น พิจารณาปัญหาเร่งด่วนตามลำดับความสำคัญ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพล ชงคิลลา (2533) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณรัตน์ ญาณสร้อย (2540) ศึกษาสภาพและแนวทางการปรับปรุง การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสี จังหวัดลำพูน พบว่า สภาพการดำเนินการนิเทศภายในตามมาตรฐานการนิเทศ อันดับแรกคือ โรงเรียนใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย สมศักดิ์ (2641) เรื่องการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย พบว่า ส่วนใหญ่มีการนำเอาข้อมูลโรงเรียนมีอยู่มาใช้ประกอบการวางแผนการนิเทศ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู (2550) ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้น ขั้นตอนที่กำหนดความต้องการ โดยอาศัยการตัดสินใจเลือกปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักวิชาการ เป็นขั้น ขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารที่เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ มีการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม ว่าควรมีการนิเทศเมื่อใด มีวิธีการอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุดซึ่งในการวางแผนจะมีการ กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูในโรงเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู(2550) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า สภาพ การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติระดับมาก คือ ขั้นตอนการวางแผนและ กำหนดทางเลือก ในขั้น ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศนั้น สังกัด อุทราพันธ์(2530: 5) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศเป็นขั้น ที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาความต้องการ ความจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึง ขั้น ขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้นด้วย สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ(2532: 19-20) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญ อย่างหนึ่งของบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นงานสำคัญยิ่งในกระบวนการและการจัดการของหน่วยงานและระบบบริหารทั้งระบบ

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ พบว่า โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่-6 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศเป็นสิ่งที่ช่วยในการปฏิบัติงาน นิเทศ และเป็นสิ่งที่ใช้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศโรงเรียนเอกชนมักจัดทำ สื่อและเครื่องมือการนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการนิเทศ มีคณะกรรมการตรวจสอบก่อนนำไปใช้ ซึ่งจาก ผลการวิจัยของ สมพล ธงศิลา (2533) เรื่อง "กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี" ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ขั้นตอนการสร้างสื่อและเครื่องมือ และขั้นตอนการ ปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ อรพินท์ ญาณสร้อย (2540) ศึกษาสภาพและแนวทางการปรับปรุง การนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเสี จังหวัดลำพูนพบว่า การสร้างและใช้เครื่องมือประเมิน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ ณรงค์ ศักดิ์ ไชยชมภู(2550) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ขั้นตอนการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนเอกชนมีโครงการการนิเทศภายในโดยกำหนดไว้ใน แผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยการเอง เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การประชุมครูเพื่อกำหนดแผนการ ดำเนินงาน การปฏิบัติการนิเทศตามแผน สอดคล้องกับ สังกัด อุทราพันธ์ (2530 127-129) กล่าวว่าข้อปฏิบัติในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ ดำเนินการไปตามข้อตกลงที่ได้กระทำร่วมกัน หลังจากการให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศแล้ว ก่อนจะลงมือนิเทศต้องวางแผนร่วมกัน ก่อนเป็นการสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจให้เกิดขึ้น ดังที่ เตือนใจ แก้วโอกาส และคนอื่น (2528: 18-26) กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วย จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและคณะทำงานเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียด กำหนดงานที่จะต้องปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ตามลำดับ ก่อนหลัง แบ่งความรับผิดชอบแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจสื่อและเครื่องมือในการนิเทศการศึกษาร่วมกัน กำหนดแนวทาง วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลและการปฏิบัติงานตามโครงการร่วมกัน ปฏิบัติการนิเทศโครงการตามงานและหน้าที่พบปะ ประชุม ทบทวนการปฏิบัติงานตาม ขั้น ตอน ประชุมคณะปฏิบัติงานนิเทศทั้งหมด เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานตามโครงการ และนำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศทั้งหมดไปสรุป จาก ผลการวิจัยของ ไบอ่อน แก้วพาดิ (2542) ศึกษาการจัดระบบการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภออากาศอำนวย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครพบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีการปฏิบัติในระดับปาน กลาง และผลการวิจัยของ สนธยา ผลหมู (2544) การศึกษาสภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติในระดับปาน กลาง

ด้านการประเมินผล พบว่า โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในขั้น นี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อตัดสินคุณค่าหรือ ผลของการนิเทศ ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับทราบปัญหาต่างๆ และพยายามหาวิธีการมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ มาลี กิจเจริญ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดนครราชสีมา กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการประเมินผล มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และในขั้น การประเมินผลการนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534: 28-29) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการ ประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะผู้นิเทศ ผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู(2550: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ขั้นตอนการประเมินผลและรายงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนที่มีเพศ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ

การจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ การนิเทศภายในโรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญยิ่งของสถานศึกษาซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน และระหว่างครูผู้สอนกับครูผู้สอน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถในโรงเรียน ทำให้เกิดการร่วมมือช่วยเหลือกันของบุคลากรในทุกด้าน เป็นกระบวนการลดช่องว่างระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535: 10) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความพยายามของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงมา

มีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ สุรารักษ์ (2541) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพล ธงศิลา (2533) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ครู ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการณ์นิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมกระบวนการทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาวรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะในการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาจมีการปรับเปลี่ยนวิธีการตามสภาพที่เป็นจริงในขณะนั้น โดยมีการนำวิธีการต่างๆ มาบูรณาการให้สอดคล้องและหาเทคนิควิธีการที่ทันสมัยมาจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยผลขอค้นพบผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตติกาล วงศ์ชาติ (2551) ที่ได้ศึกษานิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน พบว่า ระดับการปฏิบัติการณ์นิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้ที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการสำรวจความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนทุกช่วงชั้น โดยการสัมภาษณ์ ทำแบบสำรวจ
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรให้ความสำคัญกับการนำผลการวิเคราะห์จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งระบบมาวางแผนการนิเทศภายในของโรงเรียน
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ควรมีขั้นตอนการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศที่ถูกต้อง ได้แก่ การทดลองการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศก่อนนำไปใช้จริง
4. ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ควรส่งเสริมความรู้ให้กับผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในการประเมิน และประชุมชี้แจงผลการนิเทศให้กับครูทุกคนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนตามทรรศนะของบุคลากรในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนตามทรรศนะของบุคลากรในสถานศึกษา
3. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเอกชน

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2538). “การแก้ปัญหาและการตัดสินใจในโรงเรียนประถมศึกษา. เอกสารการเสนอชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. (2529). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2534). คู่มือผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2535). คู่มือการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์. สปช.

_____. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์. (ม.ป.ป.). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: เค แอนด์ พี บুক.

ซารี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศิลปะบรรณาการ.

ชโลมใจ กิงคารวัฒน์; และอุทัย บุญประเสริฐ. (2528). หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์

ชูศักดิ์ กุลทัฬห. (2540). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู. (2550). การนิเทศภายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

เตือนใจ แก้วโอกาส และคณะ. (2528). ชุดฝึกอบรมการนิเทศการศึกษาเรื่องการวางแผนและกำหนดทางเลือก. กรุงเทพฯ: หน่วยนิเทศสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

ไบอ่อน แก้วพาศี. (2542). การจัดระบบการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออากาศอำนวย. รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บ้านสอบครู. การนิเทศภายในโรงเรียน. <http://www.sobkroo.com> สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2553

ประจักษ์ เนิตโณม และศิษฐ์ วงษ์กมลเศรษฐ์. (2537). การวิเคราะห์ระบบ. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.

เพียงใจ แจ่มเงิน. (2546). สภาพและความต้องการการนิเทศภายใน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มาลี กิจเจริญ. (2548). การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เมธี อังกุ. (2544). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตติกาล วงค์สะอาด. (2551). การนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครเขตบางบอน. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ลำพอง บุญช่วย. (2530). การสอนเชิงระบบ. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2530) หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ ชาย อนันตพานิช. (2542). การนิเทศภายในแบบจับคู่ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สังัด อุทรานันท์. (2530) การนิเทศการศึกษา หลักทฤษฎีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.

สนธยา ผลหมู่. (2544). การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สนอง เกรือมาก; และวิสิฐ วงศ์จิตราทร. (2533). คู่มือการปฏิบัติการฉบับสมบูรณ์แบบสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ: วิสิฐการพิมพ์.

สมพงษ์ สุราษฎร์. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.

สมพล ธงศิลา. (2533). การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการระบวงษาการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สันต์ ธรรมบำรุง. (ม.ป.ป.). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: วรุณการพิมพ์.

- สามัญศึกษา, กรม. (2539ก). **แนวทางการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- สิทธิชัย สมศักดิ์. (2541). **แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุเชษฐ์ ประชากุล. (2542). **การใช้กระบวนการนิเทศภายในวัดสนามไชย จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนันทา เทพพิทักษ์. (2548). **การนิเทศภายในโรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรศักดิ์ ปาเอ. (2545). "การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. **วารสารวิชาการ, กรุงเทพฯ**.
- สุริพร พิจิตรธรรม. (2541). **กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสน่ห์ กรแก้ว. (2542). **การนิเทศแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มโรงเรียนไม้ตะเคียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (เอกสาร คน.ที่ 32/2541 หน่วยศึกษานิเทศก์).
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2541). **หลักและเทคนิคการวางแผน.พิมพ์ครั้งที่ 7** กรุงเทพฯมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรพินท์ ญาณสร้อย. (2540). **สภาพและแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอสี จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญชลี เอื้อสุนกุล. (2545). **สภาพและปัญหาในกระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Allison; & Holly, M. (1982, June). The Elementary School Principals as the Instructional leaders : The efficiency of the Delineative Model of Supervision. **Dissertation Abstracts International**, 42(12), 1981-A.
- Gibson, R.J. (1986). The Effectiveness of Clinical Supervision in Modeling Teacher Instructional Behavior. **Dissertation Abstracts International**, 56(9), 2499-A.
- Gulick, Luther. (1936). "Note on theory of Organization". in Paper on **the Science of Administration**. Columbia University.
- Koontz, Herold D; & Cyrill O., Donnell; & Wehrich. Heinz (1982). **Essentials of Management**. 3rd ed, New York: McGraw-Hill Book Company.
- Krejcie, R.V; & Morgan, V.D. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." **Educational and Psychological Measurement**. 30: 607-610.
- Le ,G.; & Betty, H. (1992). A Study of how the Supervisory Role as Perceived by Element Teachers Based on their Teaching Experience and or Advance Training. **Dissertation Abstracts International**. 42(9), 3827- A.